

ČO NIE JE TAJNÉ JE VEREJNÉ

**AKO POUŽÍVAŤ ZÁKON
O SLOBODNOM PRÍSTUPE K INFORMÁCIÁM**

KAŽDÝ MÁ PRÁVO NA INFORMÁCIE

INFORMÁCIE

INFORMÁCIE

www.infozakon.sk

Vydalo: **CENTRUM PRE PODPORU MIESTNEHO AKTIVIZMU**
Ponická Huta 65, 976 33 Poniky
Tel.: 088/41 93 426
NADÁCIA OBČAN A DEMOKRACIA
Dobrovičova 13, 811 09 Bratislava
Tel.: 07/52 92 0426

Autori: **Tomáš Kamenec, Vladimír Pirošík**

Ilustrácia: **Dana Dolníková**

Realizácia: **ORMAN s.r.o.**

Náklad: **5000 ks**

Rok vydania: **2000**

Texty neprešli jazykovou úpravou

Publikácia vyšla s podporou **The Ford Foundation New York**

**ČO NIE JE
TAJNÉ
JE VEREJNÉ**

**AKO POUŽÍVAŤ ZÁKON
O SLOBODNOM PRÍSTUPE K INFORMÁCIÁM**

Namiesto úvodu	5
----------------------	---

A. SPRIEVODCA ZÁKONOM O SLOBODE INFORMÁCIÍ

I. časť

KTO a ČO	6
Kto má právo žiadať o informácie a aké informácie sú prístupné.....	6
Kto je povinný sprístupňovať informácie	8
Neprístupné informácie	9

II. časť

AKO ŽIADAŤ INFORMÁCIE	16
Ako žiadať o informácie	16
<i>Náležitosti žiadosti</i>	
<i>Čo môže úrad</i>	
<i>Lehoty na vybavenie žiadosti</i>	
Čo môže občan, ak nedostal informáciu	21

III. časť

ČO ZA TO	25
Úhrada nákladov	25
Sankcie za nesprístupnenie informácií	26
Informácie zverejňované bez žiadosti	27

B. ZÁKON Č. 211/2000 Z.Z. O SLOBODNOM PRÍSTUPE K INFORMÁCIÁM	32
---	----

C. INTERNETOVÝ ADRESÁR MINISTERSTIEV A NIEKOTRÝCH INÝCH ORGÁNOV ŠTÁTNEJ MOCI A ŠTÁTNEJ SPRÁVY	44
--	----

V Slovenskej republike bolo právo na informácie garantované ústavou a inými dokumentmi o ľudských právach už od začiatku 90-tych rokov. Dlho však neexistoval právny predpis, ktorý by ustanovil jednoznačné podmienky, spôsob a postup, akým bolo možné toto právo využiť. Výsledkom bolo, že pre väčšinu ľudí zostávali mnohé informácie z oblasti verejnej správy len veľmi ťažko dostupné, resp. úplne nedostupné.

Zásadný zlom prišiel až prijatím zákona č. 211/2000 Z.z o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) - (ďalej len „zákon“) Tento zákon sa od januára 2001 stáva akousi základnou „kuchárskou knihou“ pre získavanie informácií. Do vzťahu občan a verejná správa sa tým konečne zavádzajú v oblasti prístupu k informáciám jasné pravidlá hry. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám tak vytvára možnosť nahliadnuť do všetkých úradných a úradníckych „kuchýň“, kde sa varí za naše peniaze. Nie každému „kuchárovi“ sa to možno bude zo začiatku páčiť. V každom prípade prajeme vám veľa zdraru, síl a vytrvalosti. A aby sme nezabudli - dobrú chuť, občania.

Tomáš Kamenec, Vladimír Pirošík

A.

SPRIEVODCA ZÁKONOM O SLOBODE INFORMÁCIÍ

Sprievodca zákonom je tematicky rozdelený na tri časti. Prvá sa venuje tomu, **KTO** má nárok na informácie a kto ich musí poskytovať a tiež tomu, **ČO** musí byť zverejnené a **ČO** môže byť odmietnuté. Druhá časť sprievodcu zasa približuje **AKO** žiadať o informácie. Úhradou nákladov za sprístupnené informácie, opisom sankcií pre porušovateľov zákona a tzv. aktívnym zverejňovaním informácií sa zaoberáme v poslednej časti nazvanej **ČO ZA TO**.

I. časť

KTO a ČO

KTO MÁ PRÁVO ŽIADAŤ O INFORMÁCIE A AKÉ INFORMÁCIE SÚ VEREJNE PRÍSTUPNÉ (§ 3)

Zákon o slobode informácií zdôrazňuje, že na prístup k informáciám má právo **každý**. Nie je podstatné, či žiadateľ je fyzická osoba alebo právnická osoba. Dôležité nie je ani to, či o informáciu žiada slovenský štátny občan, cudzinec alebo osoba bez štátneho občianstva. Rovnako nie je podstatné, či žiadateľ o informácie dovšil 18 rokov, alebo nie.

O informácie teda môže žiadať ktokoľvek, pričom žiadateľ **nemusí preukazovať žiadny dôvod alebo záujem** prečo informáciu potrebuje. Toto je dôležité mať na pamäti pre prípad, ak by sa žiadateľ stretol s otázkou „A na čo vám budú tieto informácie!?“.

Zákon je postavený na princípe „ČO NIE JE TAJNÉ, JE VEREJNÉ“. Znamená to, že **akákoľvek informácia**, ktorej zverejnenie iné právne predpisy výslovne **nevylučujú** (pozri str. 9) a ktorú má zároveň povinná osoba k **dispozícii**, je verejne prístupná.

Dôležité je zastaviť sa pri termíne „mať niečo k dispozícii“. Týmto sa rozumie, že informácia sa nachádza (resp. by sa mala zo zákona nachádzať) niekde na úrade. Netreba zabúdať, že povinnou osobou nie je iba jedno pracovisko, ale **celý úrad**.

Ak napríklad Okresný úrad vo Vranove nad Topľou má svoje pracoviská v tomto meste a zároveň v Hanušovciach nad Topľou, má v zmysle zákona informáciu k dispozícii bez ohľadu na to, na ktorom konkrétnom pracovisku sa informácia nachádza.

To, či má úrad informáciu k dispozícii, môžeme zistiť z troch zdrojov. Tým prvým sú zákony, ktoré upravujú činnosť týchto úradov.

Napr. v zmysle stavebného zákona sú stavebnými úradmi okresné úrady, ktoré teda musia mať k dispozícii dokumentáciu zo stavebného konania v ktorom rozhodovali.

Ďalšie dve možnosti občana sú pozrieť si informácie, ktoré je úrad povinný zverejniť o svojej činnosti (pozri str. 28) alebo pozrieť si evidenciu žiadostí (pozri str. 18, § 20 zákona).

Zo zákona však úrad nemá povinnosť na základe žiadosti informácie zháňať, za týmto účelom niečo preverovať, premeriavať či operatívne získavať informácie od iných subjektov.

- Informáciu, ktorú žiadate, nemáme k dispozícii.

Ak úrad tvrdí, že informáciu nemá (má ju zo zákona mať alebo vy viete, že informácia sa na úrade nachádza), je dôležité vyžiadať si odpoveď „na papieri“, teda trvať na vydaní rozhodnutia o nesprístupnení informácie (pozri str. 19).

KTO JE POVINNÝ SPRÍSTUPŇOVAŤ INFORMÁCIE (§ 2)

Zákon stanovuje pomerne širokú skupinu subjektov, ktoré sú povinné (na žiadosť a z vlastnej iniciatívy) poskytovať informácie. Nazývame ich **povinné osoby**. Medzi povinné osoby patria:

a) štátne orgány (Národná rada SR, vláda SR, prezident SR, ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy /napr. Štatistický úrad SR, Úrad jadrového dozoru SR/, okresné a krajské úrady, do istej miery súde...),

b) obce a mestá (konkrétne orgány miest a obcí: starostovia a primátori obecné, miestne a mestské úrady, perspektívne aj orgány vyšších územných celkov...),

c) právnické alebo fyzické osoby, ktorým zákon zveruje vo vymedzenom rozsahu právomoc rozhodovať o určitých právach a povinnostiach (členovia stráže prírody, lesnej stráže, vodnej stráže, Slovenská inšpekcia životného prostredia, Rada STV...),

d) rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené štátom alebo obcou (Slovenská akadémia vied, Slovenský hydrometeorologický ústav, Štátna školská inšpekcia, Ústav kontroly liečiv, Slovenské národné divadlo, Slovenská filharmónia, školy, v niektorých mestách a obciach to môžu byť pohrebné služby bytové podniky, dopravné podniky či organizácie zabezpečujúce nakladanie s odpadom, ...),

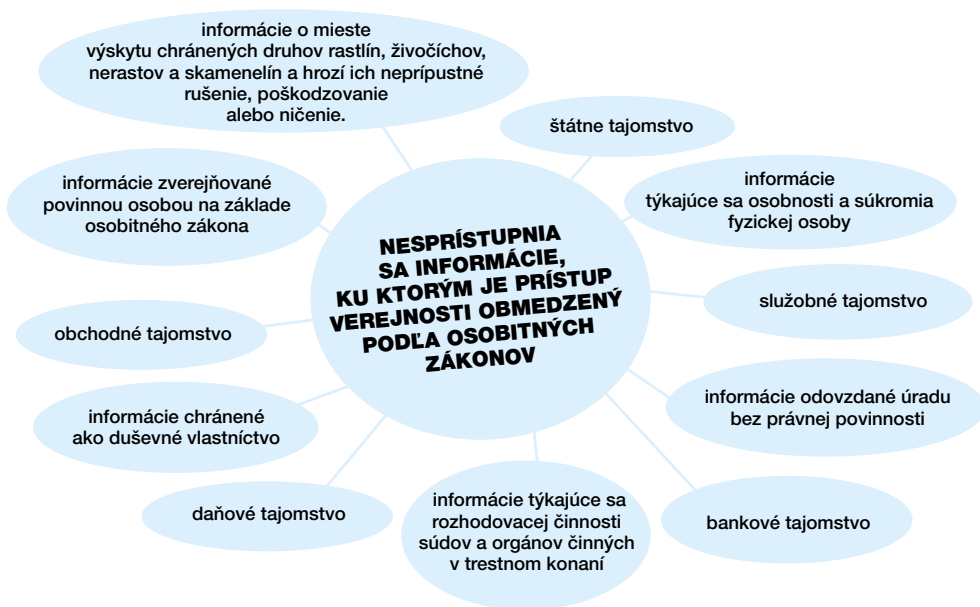
e) právnické osoby zriadené zákonom (Slovenská televízia, Slovenský rozhlas, Železnice Slovenskej republiky, Fond národného majetku, Fond Pro Slovakia, Sociálna poisťovňa, Všeobecná zdravotná poisťovňa, Národný úrad práce...),

f) právnické osoby založené orgánmi uvedenými pod a) až e) a to za predpokladu, že hospodária s verejnými prostriedkami, resp. majetkom štátu alebo obcí (akciové spoločnosti, spoločnosti s ručením obmedzeným a iné obchodné spoločnosti alebo družstvá založené napr. mestom ak dostávajú štátne alebo obecné dotácie, napr. Dopravný podnik mesta Bratislavy a.s.,...).

V prípadoch a), b), d) a e) má každý právo na **všetky informácie**, ktoré majú povinné osoby k dispozícii a nie sú označené ako tajné (pozri nasledujúcu kapitolu). Povinné osoby podľa písm. c) sprístupňujú informácie **len o svojej rozhodovacej činnosti** a v prípade podľa písm. f) sa sprístupnia **iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami** (napr. s dotáciami) alebo **nakladaním s majetkom štátu alebo obce** (napr. o správe budov, o prenájaní budov a priestorov patriacich štátu alebo obci).

NEPRÍSTUPNÉ INFORMÁCIE (§ 8 - §12)

Základný princípom zákona je „ČO NIE JE TAJNÉ, JE VEREJNÉ“. Všetky informácie, ktoré osobitné zákony nedefinujú ako tajné, sú verejné a teda sprístupniteľné. Princípiálne môžu byť tajnými iba informácie, pri ktorých záujem spoločnosti na ich utajení, resp. nezverejnení je silnejší ako záujem na ich sprístupnení. Všetky tieto prípady však musí presne vymedzovať zákon.

Pozrime sa teraz na dôvody obmedzenia prístupu k informáciám podrobnejšie:

Štátne tajomstvo

Štátne tajomstvo sa vzťahuje na také informácie, ktoré vzhľadom na ich význam treba chrániť pred vyzradením či zneužitím. Ide o údaje dôležité pre obranu a bezpečnosť štátu, medzinárodné styky, hospodárske záujmy štátu a činnosť štátneho orgánu. Štátne tajomstvo teda nie je základadlo, ktoré môžu úrady používať ľubovoľne na odmietnutie akejkoľvek žiadosti o informácie. Takéto utajenie musí byť uvedené v tzv. **zoznamoch skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva**. Tieto zoznamy prijímajú všetky ústredné orgány štátnej správy formou výnosu, pričom oznámenie o výnosoch sa vždy publikuje v Zbierke zákonov. Zoznamy sú verejne prístupné. Do

zoznamov možno vždy nahliadnuť na tom ústrednom orgáne štátnej správy, ktorý zoznam vydal. Okrem toho môžu byť v oznámení o vydaní výnosu niekedy určené i iné orgány a inštitúcie kde sú zoznamy k dispozícii (napr. zoznamy z MŽP sú na nahliadnutie priamo na MŽP a na odboroch životného prostredia krajských a okresných úradov, zoznamy z MV SR sú k nahliadnutiu priamo na MV SR a na krajských a okresných riaditeľstvách polície, a pod.).

Zoznam skutočností tvoriacich predmet štátneho tajomstva v rezorte Ministerstva životného prostredia SR

V oblasti obrany štátu

- súhrnné údaje o ústredných orgánoch štátnej správy a ich mobilizačnej pripravenosti na obranu štátu,*
- súhrnná dokumentácia na uvádzanie orgánov štátnej správy do obrannej pohotovosti štátu*

• Štátne tajomstvo

Služobné tajomstvo

Podobne ako pri štátnom tajomstve, aj účelom služobného tajomstva je chrániť určitý okruh informácií pred vyzradením a zneužitím. Na rozdiel od štátneho však služobné tajomstvo súvisí iba s činnosťou štátneho orgánu, obce alebo inej právnickej osoby a stupeň utajenia je nižší. Údaje o skutočnostiach tvoriacich predmet služobného tajomstva tiež možno nájsť v osobitných zoznamoch. Tieto zoznamy sú v prípade ústredných orgánov štátnej správy rovnako ako pri štátnom tajomstve schvaľované formou výnosu a oznámenie o ich vydaní sa publikuje v Zbierke zákonov. Miesto, kde možno do zoznamov nahliadnuť, je určené spravidla obdobne ako pri štátnom tajomstve. Obce schvaľujú zoznamy skutočností tvoriacich služobné tajomstvo **všeobecne záväzným nariadením (VZN)**, ktoré sú v zmysle zákona o obecnom zriadení povinné zverejniť (napr. vyvesením na úradnej tabuli). Zoznam musí byť v obci k dispozícii na nahliadnutie.

Zoznam skutočností tvoriacich predmet služobného tajomstva v rezorte Ministerstva životného prostredia SR

V oblasti obrany štátu

a) údaje o mobilizačnej pripravenosti ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) na obranu štátu,

b) smernica ma uvádzanie ministerstva do obrannej pohotovosti štátu

Bankové tajomstvo

Bankovým tajomstvom sú informácie týkajúce sa väčšinou údajov spojených s klientmi banky. Ide najmä o bankové obchody, stavy účtov alebo stavy vkladov. Je dôležité si uvedomiť, že komerčné banky sú povinnými osobami podľa zákona len veľmi zriedkavo, povinnými osobami sú však Národná banka Slovenska a Eximbanka. Obmedzenie prístupu k informáciám na základe bankového tajomstva sa preto bude v praxi vyskytovať len výnimočne.

Daňové tajomstvo

Zjednodušene povedané, daňovým tajomstvom sú informácie, ktoré získali daňové úrady, resp. daňové riaditeľstvo od niekoho z daňového priznania alebo pri daňovej kontrole. Daňové úrady teda môžu pri informáciách získaných z takýchto zdrojov odmietnuť ich sprístupnenie, pričom ako dôvod odmietnutia prístupu k informáciám môžu ochranu daňovým tajomstvom použiť aj tie povinné osoby, ktorým daňové úrady takéto informácie oznámili. Treba však vedieť, že:

Podľa § 23 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov

(7) Porušením daňového tajomstva nie je zverejnenie

- zoznamu fyzických osôb, ktoré majú daňový nedoplatok vyšší ako 500.000,- Sk a zoznamu právnických osôb, ktorých daňový nedoplatok je vyšší ako 5.000.000,- Sk,
- zoznamu daňových subjektov, ktorým boli odpustené penále alebo zvýšenie dane,
- údajov o spáchaní daňového trestného činu, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté a odsúdenie nebolo zahladené.

Ochrana osobných údajov

Úrady majú k dispozícii o každom z nás množstvo informácií, ktoré majú čisto súkromný charakter (výška platu, rôzne podobizne, osobné dáta a pod.). Tieto informácie možno podľa zákona sprístupniť iba výnimočne, a to vtedy, ak je splnená jedna z nasledujúcich dvoch podmienok :

- ustanovuje tak osobitný zákon (napr. trestný zákon,...),
- dotknutá osoba na to dala písomný súhlas.

• Ochrana osobných údajov

Obchodné tajomstvo

§ 17 Obchodného zákonníka

Obchodné tajomstvo tvoria všetky skutočnosti obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú materiálnu alebo aspoň potenciálnu materiálnu alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle podnikateľa utajené, a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje.

Žiadatelia sa stretnú s prekážkou obchodného tajomstva najmä vtedy, ak sa budú zaujímať o spôsoby a formy nakladania s majetkom daňových poplatníkov. Je veľmi dôležité vedieť, že obchodným tajomstvom **nemôže** byť čokoľvek. Obchodným tajomstvom môže byť len taká skutočnosť, ktorá **súčasne** spĺňa **všetky** nasledujúce podmienky:

- ide o skutočnosť obchodnej, výrobnjej alebo technickej povahy súvisiacej s podnikom (*napr. zoznamy zákazníkov, obchodné plány, obrat jednotlivých predajní*),
- má skutočnú alebo potenciálnu hodnotu (*t.j. sú oceníteľné pri podnikaní - napr. bez takejto informácie by boli príjmy podnikateľa nižšie, resp. pri ich zverejnení by konkurencia získala výhodu v hospodárskej súťaži vyčísľiteľnú na základe zväčšenia jej príjmov*)
- nie je v príslušných kruhoch bežne dostupná,
- podnikateľ musí mať vôľu takéto informácie utajovať,
- a ich utajovanie zodpovedajúcim spôsobom zabezpečuje (*je plne na podnikateľovi, aby sa usiloval o neprezradenie svojho obchodného tajomstva. Ak napr. posielal na úrad súčasť svojho obchodného tajomstva, mal by ho za obchodné tajomstvo aj označiť.*)

Niektoré informácie však nemožno označiť za obchodné tajomstvo, aj keď spĺňajú uvedené podmienky. Občanom nemôže byť s poukázaním na obchodné tajomstvo odmietnutá informácia:

- týkajúca sa závažného vplyvu na zdravie ľudí, svetové kultúrne a prírodné dedičstvo, životné prostredie vrátane biologickej diverzity a ekologickej stability,
- o znečisťovaní životného prostredia,
- ktorá bola získaná za verejné financie alebo sa týka používania verejných prostriedkov alebo nakladania s majetkom štátu alebo majetkom obce.
- o štátnej pomoci
- o hospodárení právnických osôb s verejnými prostriedkami, resp. o ich nakladaní s majetkom štátu alebo obce

Informácie odovzdané úradu bez právnej povinnosti

Môže nastať situácia, keď má úrad k dispozícii informácie, ktoré jej niekto poskytol dobrovoľne, teda bez toho, aby mu takú povinnosť ukladal nejaký zákon. V takom prípade prebehne nasledovný proces: úrad písomne vyzve toho, kto informácie poskytol, aby do siedmich dní písomne oznámil, či so sprístupnením týchto informácií súhlasí.

Ak dotknutá osoba písomne oznámi svoj nesúhlas so sprístupnením, žiadosť bude **odmietnutá rozhodnutím**.

Ak sa dotýčná osoba v lehote nevyjadrí alebo ak bude súhlasiť so sprístupnením informácií, **úrad** žiadateľovi **vyhovie**. Tieto informácie sa však sprístupnia vždy, ak ide o hospodárenie s verejnými prostriedkami alebo nakladanie s majetkom štátu alebo obce.

Informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní.

Informácie z oblasti súdneho konania alebo trestného stíhania sú sprístupňované na základe osobitných predpisov (občianskeho súdneho poriadku, resp. trestného poriadku).

Informácie chránené ako duševné vlastníctvo

Ochrana duševného vlastníctva sa na Slovensku vzťahuje najmä na **vynálezy, úžitkové vzory, priemyselné vzory, ochranné známky, nové odrody rastlín, nové plemená zvierat, topografie polovodičových výrobkov a autorské diela**. Vo všetkých uvedených prípadoch okrem autorských diel sa ochrana viaže na administratívne rozhodnutie o vzniku takejto ochrany (napr. pri vynáleze je to udelenie patentu, pri ochrannej známke osvedčenie o ochrannej známke). Zoznamy týchto rozhodnutí (zápisov do registra) sú verejne prístupné aj cez internet na stránke Úradu priemyselného vlastníctva (pozri prílohu C). Dôležité je, že pri odmietnutí prístupu k informáciám z dôvodu ochrany duševného vlastníctva musí úrad **konkrétne** uviesť **ako a prečo** je informácia chránená (t.j. je to patent, úžitkový vzor....). Žiadateľ má možnosť skontrolovať si pravdivosť takéhoto odôvodnenia tak, že ho porovná so zverejneným zoznamom.

V prípade autorského diela je situácia trochu komplikovanejšia. Autorovi okrem iných práv ustanovených Autorským zákonom (zák. č. 383/1997 Z.z.) prislúchajú aj práva **rozhodnúť o zverejnení** svojho diela a udeliť súhlas **na každé rozmnoženie diela**.

Právo autora rozhodnúť o **zverejnení** (teda aj o sprístupnení) svojho diela však **zaniká** prvým predajom diela alebo jeho iným prevodom.

Pokiaľ ide o udelenie súhlasu na **vyrobenie rozmnoženi**ny diela, je potrebné rozlišovať, či žiadateľ navrhuje sprístupnenie informácie formou kópií alebo nahliadnutím

do spisu. Ak žiada **kópie** dokumentov, ktoré sú autorským dielom, musí si úrad pred sprístupnením informácií vyžiadať súhlas autora. V prípade, že je požadované **nahliadnutie** do dokumentov, nie je dôvod na obmedzenie prístupu k týmto informáciám. Zmyslom autorského zákona totiž nie je držanie autorských diel v tajnosti, ale len ochrana práv autora nakladať s dielom.

Dobre je však pamätať, že:

- autorská ochrana sa **nevzťahuje na úradný spis, rozhodnutia administratívnej a právnej** povahy, prejavy prednesené pri prerokúvaní verejných vecí, verejné listiny a text právnych predpisov. Ak by sa stalo, že úrad odmietne prístup k týmto informáciám z dôvodu autorskej ochrany, treba použiť § 6 ods. 3 písm. b) autorského zákona. Ten taký postup vylučuje.
- na rozmnoženie **časti už zverejneného** diela fyzická osoba **nepotrebuje** súhlas autora, ak dielo rozmnožuje pre **osobnú potrebu** (§ 21 ods.1 autorského zákona).

Zákon č. 383/1997 Z.z. definuje v § 6 výnimky z autorskoprávnej ochrany

(3) Ochrana sa nevzťahuje na

a) myšlienku, spôsob, systém, metódu, koncept, princíp, objav alebo informáciu, ktorá bola vyjadrená, opísaná, vysvetlená, znázornená alebo zahrnutá do diela,

b) text právneho predpisu, rozhodnutie administratívnej a právnej povahy, verejnú listinu, úradný spis, denné správy a prejavy prednesené pri prerokúvaní vecí verejných a ich preklad; na súborné vydanie týchto prejavov a na ich zaradenie do zborníka je potrebný súhlas toho, kto ich predniesol.

Informácie zverejňované povinnou osobou na základe osobitného zákona

Informácie zverejňované **pravidelne** napr. Štatistickým úradom SR alebo Tlačovou agentúrou SR nespádajú pod režim prístupu k informáciám na základe zákona. Ostatné informácie (napr. údaje o činnosti týchto orgánov, ich financovaní a hospodárení, ...) však na základe zákona získavať samozrejme možno.

Informácie o mieste výskytu chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín ak hrozí ich neprípustné rušenie, poškodzovanie alebo ničenie.

Z dôvodu ochrany prírody a krajiny sa chránia informácie, ktoré síce nespádajú do žiadnej z vyššie uvedených kategórií, ich zverejnenie by však mohlo spôsobiť značné škody na životnom prostredí.

A ČO POVINNOSŤ MLČANLIVOSTI ? (§ 13)

Niektoré zákony (napr. Zákonník práce) určujú pre zamestnancov úradov tzv. „povinnosť mlčanlivosti“. Zväčša je povinnosť mlčanlivosti stanovená veľmi široko. Zákon však výslovne **vylučuje** možnosť použiť povinnosť mlčanlivosti ako dôvod odmietnutia prístupu k informáciám.

Aktivisti mimovládnej organizácie telefonovali na Najvyšší kontrolný úrad SR, aby sa dozvedeli informácie o vykonaných kontrolách a zistených výsledkoch vo veci nezákonných vyplatení odmienn štátnym funkcionárom. Hovorca NKÚ SR bol osobne presvedčený, že by tieto informácie mal poskytnúť, no porušil by tak zákon o NKÚ SR, ktorý mu ukladá v podobných prípadoch povinnosť mlčanlivosti. Zákon o slobodnom prístupe k informáciám teda takéto obavy definitívne rozptýli.

II. časť

AKO ŽIADAŤ INFORMÁCIE

V druhej časti sprievodcu sa budeme venovať náležitostiam, ktoré musia mať jednotlivé podania a podrobne opíšeme proces sprístupňovania informácií, vrátane opravných prostriedkov.

AKO ŽIADAŤ O INFORMÁCIE

Náležitosti žiadosti § 14

Žiadosť je možné podať niekoľkými spôsobmi - písomne ústne, telefonicky, faxom, elektronickou poštou alebo aj iným spôsobom, ktorý je na jednej (u žiadateľa) i druhej (na úrade) strane technicky vykonateľný (v budúcnosti napríklad formou SMS správ). Správne podaná žiadosť musí obsahovať **štyri** základné náležitosti. Musí z nej byť zjavné **ktorej povinnej osobe je určená, kto ju podáva, ktorých informácií sa týka** a aký **spôsob sprístupnenia** informácie žiadateľ navrhuje.

Ak by žiadosť nemala všetky predpísané náležitosti, povinná osoba bezodkladne vyzve žiadateľa, aby žiadosť **doplnil a poučil ho ako** je potrebné žiadosť doplniť. Povinná osoba stanoví žiadateľovi na doplnenie lehotu, ktorá nesmie byť kratšia ako 7 dní. Ak žiadateľ podanie napriek výzve nedoplní, povinná osoba žiadosť **odloží** a viac sa ňou nebude zaoberať. Ak však úrad žiada o doplnenie žiadosti, o ktorej sme presvedčení, že má všetky náležitosti, treba na nej **trvať** s tým, že je úplná a splňa podmienky vyžadované § 14 ods. 2 zákona.

VZOR ŽIADOSTI O INFORMÁCIU

Ján Zvedavý
Ulica osloboditeľov 21, 042 22 Lehota

Okresný úrad v Lehotě
Horná ulica 13
Lehota 042 20

Vec: ŽIADOSŤ O INFORMÁCIE

V zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám žiadam o sprístupnenie zoznamu poradcov prednostu Okresného úradu v Lehotě. Žiadam o poslanie predmetného zoznamu v elektronickej podobe na môj e-mail: zvedavy@changenet.sk. V prípade, že nie je možné z technických príčin doručiť mi zoznam v elektronickej podobe, žiadam o zaslanie jeho kópie na moju vyššie uvedenú adresu.

V Lehotě 2. januára 2001

Ján Zvedavý

Na osobitné vyžiadanie povinná osoba písomne **potvrdí** podanie žiadosti a odhadne predpokladanú výšku úhrady za sprístupnenie informácií. Ak ide o ústnu alebo telefonickú žiadosť, je dobré vždy žiadať od povinnej osoby písomné potvrdenie o jej podaní (pozri vyššie), uľahčí to preukazovanie v prípade odvolania a počítania lehôt.

ČO MÔŽE ÚRAD

Ak je žiadosť podaná a ak je jej obsah z formálneho hľadiska v poriadku, úrad ju posúdi a vykoná jeden z nasledujúcich piatich krokov:

- **Sprístupní informáciu (§ 16 a § 18)**

V prípade, že povinná osoba **má požadovanú informáciu k dispozícii** a jej sprístupneniu nebráni iný právny predpis, informáciu sprístupní a vydá o tom **rozhodnutie zápisom v spise**.

Rozhodnutia a žiadosti o informácie sú v zmysle zákona evidované a sú verejne prístupné. Význam povinnosti evidencie je v tom, že predstavuje dobrý zdroj informácií pre neskorších žiadateľov. Táto evidencia môže vždy žiadateľovi poslúžiť ako dôkaz, že o informáciu žiadal a kedy to bolo (pre prípad podávania opravného prostriedku) a z evidencie je možné aj napr. zistiť, aké informácie úrad vlastne eviduje, že takéto informácie už boli sprístupnené, aký je po nich dopyt a pod.

Spôsob, akým budú informácie sprístupnené, závisí predovšetkým **od vôle žiadateľa** (netreba preto zabudnúť, že určenie spôsobu sprístupnenia informácií je povinnou náležitosťou žiadosti o informácie). Informácie možno získať osobne priamo na úrade (vrátane nazerania do spisov) a tiež dorúčením na adresu, telefonne/faxové číslo, resp. e-mailovú adresu uvedenú v žiadosti. Ak je to technicky možné, má žiadateľ právo na vyhotovenie kópií požadovaných informácií alebo ich skopírovanie na disketu. Ak požadovaný spôsob sprístupnenia informácií nie je technicky vykonateľný (napr. úrad nemá e-mail), povinná osoba **dohodne** so žiadateľom inú realizovateľnú formu zverejnenia.

- **Odkáže na zverejnenú informáciu (§ 7)**

Ak žiadosť o sprístupnenie informácie smeruje k **už zverejnenému** údaju, povinná osoba najneskôr do 5 dní oznámi žiadateľovi, kde je možné takúto informáciu nájsť a získať. Za zverejnené sa považujú najmä tie informácie, ktoré boli publikované v tlači, vyvesené na úradnej tabuli, sú k dispozícii vo verejnej knižnici alebo sú sprístupnené na webovej stránke povinnej osoby. Dôležitou podmienkou toho, aby bolo možné informáciu považovať za zverejnenú je, že **každý** je bez väčších ťažkostí schopný takúto informáciu **opakovane vyhľadávať a získať**.

Aj v prípade splnenia takejto podmienky má však žiadateľ **vždy právo** trvať na sprístupnení zverejnených informácií povinnou osobou. V takom prípade začína lehota na sprístupnenie plynúť dňom, keď žiadateľ oznámil, že trvá na priamom sprístupnení informácie.

- *Odkaz na zverejnenú informáciu*

- **Postúpi žiadosť (§ 15)**

Ak povinná osoba požadovanú informáciu **nemá k dispozícii a vie**, kde možno takúto informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní tej povinnej osobe, ktorá disponuje požadovanými informáciami. Lehota na sprístupnenie informácie sa v tomto prípade začína počítať od momentu, keď žiadosť dostal úrad, ktorý ju môže vybaviť (t.j. ten, ktorý má informáciu k dispozícii).

Ak úrad nevie kde možno požadované informácie získať, vydá **rozhodnutie o nesprístupnení informácií** (pozri vyššie).

- **Nesprístupní informáciu (§ 18)**

Ak povinná osoba nevyhoví žiadosti, resp. jej časti, musí o tom vydať **písomné rozhodnutie**. Obchodné spoločnosti a iné súkromné subjekty, ktoré sú povinné poskytovať informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom štátu (§ 2 ods. 3 zákona), požiadajú v lehote troch dní o rozhodnutie subjekt, ktorý ich založil.

- **Úrad neurobí nič (§ 18)**

Ak v zákonom stanovenej lehote povinná osoba nevydá rozhodnutie alebo informáciu nesprístupní, platí, že informáciu odmietla sprístupniť. Nakoľko o nesprístupnení informácie musí povinná osoba vždy vydať rozhodnutie, pri ďalšom postupe vychádzame z predpokladu, že bolo vydané rozhodnutie o odmietnutí prístupu k informáciám (**ide o tzv. fiktívne rozhodnutie**). V tomto prípade budeme teda postupovať rovnako ako keby úrad žiadosť zamietol rozhodnutím. Zavedenie tohto netradičného právneho inštitútu do zákona je veľmi dôležité, pretože je to mimoriadne účinný nástroj v rukách občana v prípade, že úrad zostane nečinný. Za deň doručenia takéhoto rozhodnutia sa považuje **3. deň** od **uplynutia lehoty** na vybavenie žiadosti.

Môžu nastať ešte niektoré ďalšie situácie:

Úrad napríklad zistí, že časť informácií môže sprístupniť, ale časť je tajná. V takom prípade je úrad povinný sprístupniť žiadateľovi tie informácie, ktoré sú verejné. Zvyšok, ktorý je tajný, môže nesprístupniť a žiadateľ sa môže brániť v tejto časti rovnako ako v klasickom prípade nesprístupnenia informácie (pozri vyššie). V každom prípade však musí úrad žiadateľovi sprístupniť tzv. **sprievodné informácie**. Sú to informácie, ktoré úzko súvisia s požadovanou informáciou, najmä o tom, či požadovaná informácia existuje, o dobe, počas ktorej trvá dôvod na odmietnutie sprístupnenia a pod. Ak si úrad túto povinnosť nesplní, možno podať **sťažnosť** alebo **podnet na prokuratúru** na preverenie takéhoto postupu. Tieto prostriedky však možno využiť aj vtedy, ak úrad postupuje z pohľadu žiadateľa v rozpore so zákonom alebo ak vôbec nekoná (pozri rámiky ďalej).

Inou možnosťou je, že úrad síce informácie sprístupní, ale **nie** sú to informácie, ktoré žiadateľ **chcel**. Inými slovami, žiadateľ chcel jablká a dostal hrušky. V takomto prípade je potrebné postupovať tak ako keby úrad informácie nesprístupnil, resp. sprístupnil ich len čiastočne (ak aspoň časť požadovaných informácií bola sprístupnená). Časť informácií však nesprístupnil a nevydal o tom rozhodnutie. Po uplynutí zákonnej 10-dňovej lehoty budeme v tomto prípade predpokladať, že úrad vydal v tejto časti žiadosti rozhodnutie o nesprístupnení informácie. Ďalší proces, ktorý bude v takomto prípade nasledovať, je opísaný v časti „Čo môže občan, ak nedostal informáciu“.

Ak úrad postupuje pri vybavovaní žiadosti v rozpore so zákonom alebo vôbec nekoná, občan sa môže brániť nasledujúcimi spôsobmi:

V prvom rade môže podať sťažnosť na nadriadený orgán podľa zákona č. 152/1998 Z.z., v ktorej upozorní na konkrétne nedostatky a porušenia právnych predpisov a ktorou sa zároveň bude domáhať ochrany svojich práv.. O sťažnosti rozhoduje vo väčšine prípadov nadriadený orgán úradu. Sťažnosť je potrebné vybaviť zásadne do 30 dní a sťažovateľ musí byť o informovaných o prijatých opatreniach.

*V prípade podozrenia z nezákonného postupu alebo rozhodnutia úradu je však efektívnejším nástrojom možnosť podať **podnet na prokuratúru**. Na základe podnetu prokurátor preskúma, či postup týchto úradov je v súlade s právnymi predpismi. Prokurátor môže v danej veci urobiť niekoľko opatrení:*

- ak úrad porušil právne predpisy pri vydaní **rozhodnutia** o odmietnutí prístupu k informáciám, prokurátor podá voči rozhodnutiu takéhoto orgánu protest. Protest sa musí vybaviť do 30 dní, a príslušný orgán mu buď vyhovie, alebo predloží vec nadriadenému orgánu.
- ak došlo k porušeniu zákona **v postupe** úradu pri sprístupňovaní informácií (čiže sa nenamieta samotné rozhodnutie úradu, ale len nesprávnosť jeho konania pri vybavovaní žiadosti), alebo ak nezákonnosť spočíva **v nečinnosti** úradu, prokurátor môže tomuto orgánu navrhnúť, aby odstránil porušenie zákona. Príslušné orgány sú povinné prokurátora informovať, aké opatrenia na základe jeho návrhu vykonali.

LEHOTY NA VYBAVENIE ŽIADOSTI (§ 17)

Povinné osoby musia žiadosť vybaviť bez zbytočného odkladu najneskôr však do **10 dní**. Vybaviť žiadosť znamená, že v tejto stanovenej lehote musí byť žiadateľovi **doručené rozhodnutie** o obmedzení prístupu k informáciám **alebo** žiadateľovi musia byť sprístupnené požadované **informácie**.

Zákonnú lehotu možno predĺžiť výnimočne **o ďalších 10 dní ak:**

- požadované informácie je potrebné vyhľadať mimo sídla povinnej osoby
- je požadovaný väčší počet oddelených alebo odlišných informácií
- pri sprístupnení alebo vyhľadávaní požadovaných informácií vznikli preukázateľne technické problémy.

Povinná osoba však musí predĺženie lehoty žiadateľovi vždy písomne oznámiť.

- *Lehoty na sprístupnenie*

ČO MÔŽE OBČAN AK NEDOSTAL INFORMÁCIU (§ 19)

V prípade **nesprístupnenia** informácie (nebola sprístupnená celá požadovaná informácia) alebo **obmedzenia** prístupu k informáciám (nebola sprístupnená časť požadovanej informácie) sa žiadateľ môže v **lehote 15 dní** od doručenia rozhodnutia **odvolať**.

Žiadosť bola podaná 10. januára 2001. Rozhodnutie bolo doručené 20. januára 2001. Od 21. januára 2001 začína plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania, ktorá končí 4. februára 2001.

Z odvolania musí byť zrejmé, **proti ktorému** rozhodnutiu smeruje a **kto** ho podáva. Môže obsahovať **odôvodnenie** (nie je to nevyhnutné, ale vždy pomôže, ak je odvolanie podporené ďalšími argumentmi). V prípade, že by žiadateľ nestihol vypracovať dôkladné odôvodnenie, stačí podať jednoduché odvolanie (dôležité je stihnúť lehotu) a odvolanie potom prípadne doplniť (čo najskôr).

VZOR ODVOLANIA PROTI DORUČENÉMU ROZHODNUTIU

Ján Zvedavý
Ulica osloboditeľov 21; 042 22 Lehota

Krajský úrad v Banskej Bystrici
cestou
Okresného úradu v Lehote
Horná ulica 13
Lehota 042 20

Vec: **ODVOLANIE PROTI ROZHODNUTIU**
O NESPRÍSTUPNENÍ INFORMÁCIÍ

Podávam týmto v zákonom stanovenej lehote odvolanie proti rozhodnutiu Okresného úradu v Lehote č. 263/01 zo dňa 12. januára 2001. Uvedeným rozhodnutím mi bol odopretý prístup k zoznamu poradcov prednostu Okresného úradu v Lehote.

Napadnuté rozhodnutie konštatuje, že v prípade žiadanych informácií sa jedná o tajné, neverejné informácie a teda v súlade s § 8 zákona 211/2000 Z.z. sa nesprístupňujú.

Napadnuté rozhodnutie považujem za nesprávne a nezákonné. Citovateľný zákon totiž výslovne v § 8 uvádza, že sa nesprístupnia informácie označené v súlade s právnymi predpismi ako tajné. Zoznam poradcov prednostu Okresného úradu v Lehote sa však nenachádza v zozname skutočností tvoriacich štátneho tajomstvo a služobného tajomstvo v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a tak v tomto prípade nejde o skutočnosť označenú v súlade s právnymi predpismi ako tajnú.

Na základe uvedeného navrhujem, aby Krajský úrad po preskúmaní napadnutého rozhodnutia vydal nové rozhodnutie, ktorým žiadané informácie bezodkladne sprístupní.

V Lehote 20. januára 2001

Ján Zvedavý

V prípade, že uplynula 10-dňová (resp. predĺžená 20-dňová) lehota na vydanie rozhodnutia a úrad ostal nečinný, predpokladáme, že úrad odmietol informáciu sprístupniť. Ako sme už uviedli vyššie, ide v tomto prípade o tzv. **fiktívne rozhodnutie**. Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v 15-dňovej lehote. Dôvodom odvolania môže byť jednak skutočnosť, že žiadateľ má na žiadané informácie právo, a tiež formálne nedostatky v práci úradu, ktorý si nesplnil svoju zákonnú povinnosť a nevydal rozhodnutie v stanovenej lehote.

Žiadosť bola podaná 10. januára 2001. 20. januára 2001 uplynula lehota na rozhodnutie a úrad nerozhodol. Zákon stanovuje, že fiktívne rozhodnutie bolo doručené 23. januára 2001. Od 24. januára 2001 začína plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania, ktorá končí 7. februára 2001.

VZOR ODVOLANIE PROTI FIKTÍVNEMU ROZHODNUTIU

Ján Zvedavý
Ulica osloboditeľov 21; 042 22 Lehota

Krajský úrad v Banskej Bystrici
cestou
Okresného úradu v Lehote
Horná ulica 13
Lehota 042 20

Vec: **ODVOLANIE PROTI ROZHODNUTIU**
O NESPRÍSTUPNENÍ INFORMÁCIÍ

Dňa 2. januára 2001 som v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. písomne požiadal Okresný úrad v Lehote o sprístupnenie zoznamu poradcov prednostu tohto Okresného úradu. V zákonnej lehote t. j. do 12. januára 2001 mi neboli sprístupnené požadované informácie a nebolo vydané ani rozhodnutie o nesprístupnení informácií. V zmysle § 18 ods. 3 citovaného zákona prišlo nečinnosťou úradu k vydaniu rozhodnutie o nesprístupnení informácií a teda rozhodnutím Okresného úradu v Lehote mi bol odopretý prístup k zoznamom poradcov prednostu Okresného úradu v Lehote. Nakoľko prišlo k porušeniu ustanovení § 17 zákona č. 211/2000 Z.z. a žiadaná informácia nie je v zmysle platných zákonov tajná, považujem napadnuté rozhodnutie za nezákonné. Na základe uvedeného navrhujem, aby Krajský úrad po preskúmaní napadnutého rozhodnutia vydal nové rozhodnutie, ktorým žiadané informácie bezodkladne sprístupní.

V Lehote 20. januára 2001

Ján Zvedavý

O odvolaní rozhoduje **nadriadený orgán povinnej osoby**, ktorá rozhodla o nesprístupnení informácií. Odvolací orgán má na rozhodnutie 15 dní.

Ak odvolací orgán v lehote 15 dní nerozhodne, predpokladá sa, že **potvrdil** napadnuté rozhodnutie. Za deň doručenia tohto rozhodnutia sa považuje druhý deň po uplynutí lehoty. Aj proti takémuto postupu sa môže občan brániť:

Ak žiadateľovi nebolo vyhovené ani v odvolacom konaní, môže do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia o odvolaní podať žalobu na súd. Dôležité je, že v žalobe možno žiadať iba **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** úradov.

Odvolanie proti rozhodnutiu o nesprístupnení informácie bolo podané dňa 20. januára 2001. Dňa 3. februára 2001 uplynula lehota na rozhodnutie o odvolaní ale odvolací orgán v tejto lehote nerozhodol. Rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo teda potvrdené a toto rozhodnutie je podľa zákona doručené dňa 4. februára 2001. Týmto dňom začína plynúť dvojmesačná lehota na podanie žaloby na súd.

Svojim rozhodnutím **súd môže** buď napadnuté rozhodnutie ako nezákonné **zrušiť** a vrátiť úradu na nové konanie alebo **žalobu zamietnuť**. V konaní pred súdom musí byť ten, kto sám nemá právnické vzdelanie, zastúpený advokátom alebo komerčným právnikom. Ak je žiadateľom právnická osoba, musí byť zastúpená rovnako, s výnimkou prípadu, keď v jej mene koná jej zamestnanec alebo člen s právnickým vzdelaním

Už spomínané fiktívne rozhodnutia však určite budú zrušené ako nezákonné pre ich nepreskúmateľnosť.

III. ČASŤ

ČO ZA TO

ÚHRADA NÁKLADOV ZA INFORMÁCIE (§ 21)

Informácie sa sprístupňujú **bezplatne** s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku **materiálnych** nákladov spojených so zhotovením kópií, obstaraním nosičov, resp. s odoslaním údajov žiadateľovi. Povinnosť zaplatiť úhradu môže byť žiadateľovi odpustená. Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie ustanoví vyhláška Ministerstva financií SR.

- Úhrada nákladov – financie nesmú byť prekážkou

SANKCIE ZA PORUŠENIE ZÁKONA O SLOBODE INFORMÁCIÍ

Zákon zavádza nový priestupok na úseku prístupu k informáciám. Toho sa dopustí ten,

- kto vedome vydá a zverejní nepravdivé alebo neúplné informácie,
- kto poruší povinnosť určenú zákonom o slobodnom prístupe k informáciám,
- kto vydaním rozhodnutia, príkazu či iného opatrenia zapríčini porušenie práva na sprístupnenie informácií.

Tento priestupok sa prerokuje na návrh poškodeného. Návrh na prejednanie priestupku možno podať najneskôr do troch mesiacov odo dňa, kedy sa žiadateľ o spáchaní priestupku dozvedel. Priestupky prejednávajú okresné úrady v mieste, kde sídli úrad, na ktorom bol zákon porušený.

Ako sankciu možno uložiť pokutu do 50 000 Sk a zákaz činnosti až na dva roky.

VZOR NÁVRHU NA PREJEDNANIE PRIESTUPKU

Ján Zvedavý
Ulica osloboditeľov 21; 042 22 Lehota

Okresného úradu v Lehote
Odbor všeobecnej vnútornej správy
Horná ulica 13
Lehota 042 20

Vec: **NÁVRH NA PREJEDNANIE PRIESTUPKU**

Dňa 2. januára 2001 som v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. písomne požiadal Okresný úrad v Lehote o sprístupnenie zoznamu poradcov prednostu tohto Okresného úradu. V zákonnej lehote t. j. do 12. januára 2001 mi neboli sprístupnené požadované informácia a ani vydané rozhodnutie o nesprístupnení informácií. Nečinnosťou Okresného úradu prišlo k porušeniu ustanovení zákona č. 211/2000 Z.z. najmä § 17 a § 18.

Týmto podávam návrh na začatie konania o priestupku na úseku práva na prístup k informáciám v zmysle § 42a zákona o priestupkoch proti zodpovednému zamestnancovi Okresného úradu v Lehote, ktorý svojim nekonaním porušil ustanovenia zákona č. 211/2000 Z.z.

V Lehote 20. januára 2001

Ján Zvedavý

AKÉ INFORMÁCIE MUSIA BYŤ ZVEREJNENÉ AJ BEZ ŽIADOSTI (§ 5)

Záverom sprievodcu treba si pripomenúť i to, že zákon o slobode informácií pozná dva spôsoby, akými možno sprístupniť informácie. Popri prvom, ktorým je sprístupňovanie na žiadosť a s ktorým sme sa zaoberali vyššie, existuje aj povinnosť úradov **aktívne** zverejňovať určitý okruh údajov. V tomto druhom prípade teda musia všetky povinné osoby z vlastnej iniciatívy a **aj bez priameho vyzvania** uverejňovať (prostredníctvom vývesiek, brožúrok, internetu a pod.) nasledujúce údaje:

- spôsob akým boli zriadené, ich právomoci, kompetencie a organizačnú štruktúru,
- miesto, čas a spôsob akým u nich možno získavať informácie na žiadosť,
- informácie o tom, kde je možné podať žiadosť, návrh, podnet a sťažnosť a tiež údaje o tom, kde, kedy a ako je možné podať opravný prostriedok,
- postup, ktorý musia dodržiavať pri vybavovaní žiadostí a lehotu, v rámci ktorej musia rozhodnúť,
- prehľad predpisov, pokynov a inštrukcií, na základe ktorých povinná osoba koná a rozhoduje,
- sadzobník správnych poplatkov a sadzobník úhrad za sprístupnenie informácií.

Okrem všeobecných údajov a) až f), ktoré musia zverejňovať všetky povinné osoby, zákon o slobode informácií ustanovuje **špeciálnu rozšírenú informačnú povinnosť** pre nasledujúce subjekty:

Národná rada SR, najvyšší zákonodarný orgán Slovenskej republiky, musí iniciatívne zverejňovať termíny schôdzí pléna a výborov, návrh programu rokovania a zápisnice z jednot-

• Aktívne sprístupňovanie informácií

livých schôdzí. Dôležité je, že NR SR musí zverejniť aj texty predložených návrhov zákonov a to maximálne do troch dní od ich podania Kancelárii NR SR. Vďaka tejto povinnosti parlamentu sa vytvára dostatočný časový priestor na to, aby mohli občania či mimovládne organizácie včas a efektívne sformovať a prezentovať svoje stanoviská k návrhom právnych predpisov a to v dostatočnom predstihu pred ich prijímaním v pléne NR SR.

Rovnako významná je aj ďalšia nová povinnosť NR SR, ktorou je zverejňovanie textov **prijatých** zákonov do troch dní po ich schválení v treťom parlamentnom čítaní. Včasná oboznámenie sa so schváleným znením právneho predpisu môže byť pre občanov užitočné napríklad vtedy, ak sú v prijatom zákone závažné nedostatky. Vzniká im tak približne trojtýždňová lehota, počas ktorej môžu požiadať prezidenta SR o vrátenie zákona na opätovné prorokovanie do NR SR.

Napokon vítanou novinkou, ktorá zrejme poteší všetkých daňových poplatníkov, je povinnosť NR SR zverejniť údaje o dochádzke poslancov na jej schôdze a na zasadania výborov, ako aj výpisy o hlasovaní poslancov (okrem prípadov tajného hlasovania a neverejných schôdzí).

Kancelária prezidenta SR je povinná okrem už sprístupňovaných či inak bežne dostupných údajov zverejniť aj program a výsledky pracovných ciest a prijatí prezidenta SR, miesto jeho pobytu a tiež odpustenie, zmiernenie alebo zahľadenie trestu, resp. nariadenie nezačínať alebo nepokračovať v trestnom stíhaní. Zverejniť tiež musí organizačnú štruktúru Kancelárie prezidenta SR, vrátane počtu jej zamestnancov.

Vláda SR je povinná aktívne zverejniť texty materiálov predložených na rokovanie vlády a prijaté uznesenia vrátane ich príloh. Pod textami materiálov má zákon na mysli najmä návrhy, správy a rozbory. V tejto súvislosti odporúčame využívať oficiálnu webovú stránku slovenského kabinetu (www.government.gov.sk), na ktorej je možné získať prístup aj k ďalším dôležitým dokumentom vlády (komuniké, výsledky verejných obstarávaní, materiály o ktorých rokovala alebo bude rokovať vláda SR a pod.).

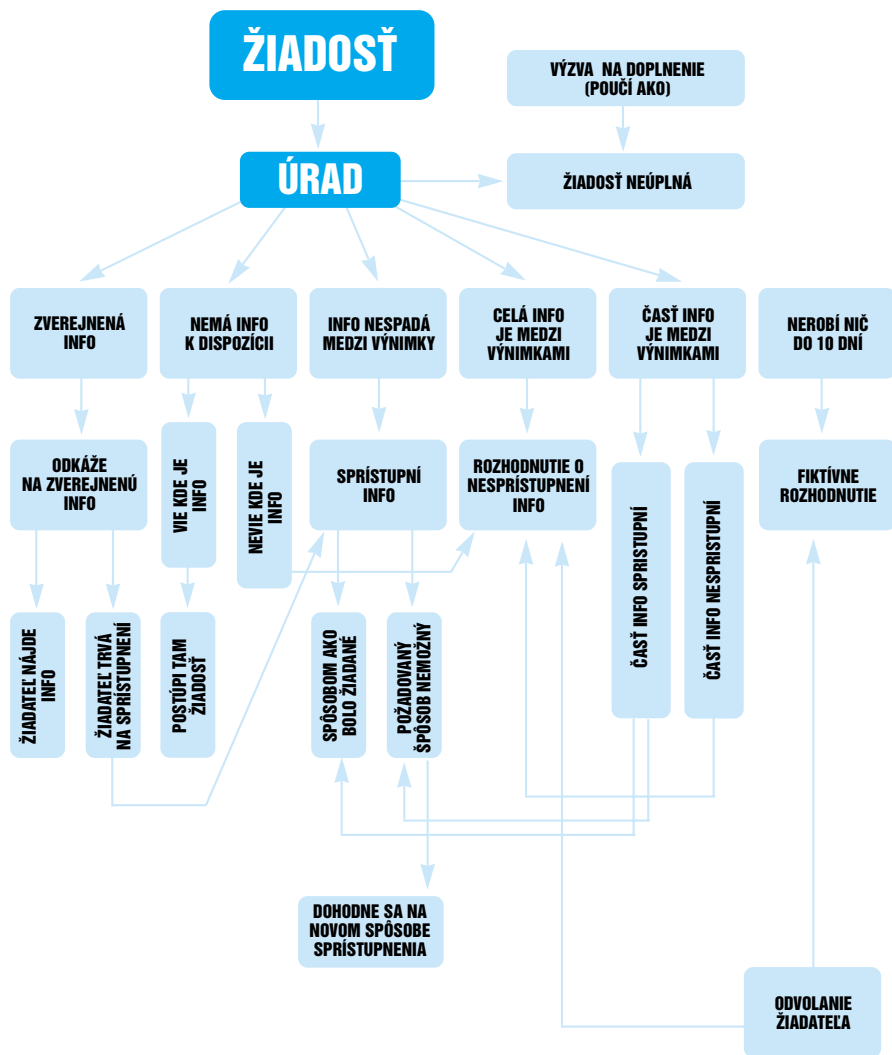
Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy zverejňujú materiály programového, koncepcného a strategického charakteru a texty právnych noriem po ich uvoľnení na medzirezortné pripomienkové konanie. Opäť by mal byť prostriedkom na jednoduché získanie takýchto materiálov internet (adresy ministerstiev uvádzame na konci sprievodcu).

Pri zverejnení všeobecných materiálov by občania mali dávať pozor, či sa úradníci nesnažia využiť nekonkrétny charakter takýchto dokumentov a či de facto neprístupujú iba nič nehovoriaci kus papiera. V takom prípade je dôležité nerezignovať a snažiť sa chýbajúce informácie získať prostredníctvom podania žiadosti o sprístupnenie informácie.

Výraznou zmenou k lepšiemu je jednoznačné zedefinovanie povinnosti ústredných orgánov štátnej správy sprístupňovať **návrhy právnych predpisov** po uvoľnení na medzirezortné pripomienkovanie, čiže ešte pred samotným prejednaním v legislatívnej rade vlády a vo vláde. Týmto sa definitívne ruší odkázanosť aktívnych občanov prebojovávať sa k návrhom právnych textov po známostiach či iným ponížujúcim spôsobom. Navyše, možnosť odsledovať druh pripomienok toho ktorého rezortu môže byť pre aktivistov, ktorí majú ambíciu ovplyvniť znenie nejakého zákona veľmi prínosné aj preto, aby si vytvorili obraz o potenciálnych spojencoch a oponentoch medzi úradmi (a konkrétnymi úradníkmi) a následne tomu prispôsobili aj svoju ďalšiu stratégiu.

Poslednou skupinou, ktorá má v zmysle zákona popri všeobecnej aj špeciálnu informačnú povinnosť, sú **obecné, mestské a miestne zastupiteľstvá** a po vytvorení druhého stupňa samosprávy nimi budú aj zastupiteľstvá vyšších územných celkov. Čo sa týka rozsahu, v akom sú tieto orgány sami povinné referovať o svojej činnosti, zákon hovorí o „primeranom použití“ ustanovení týkajúcich sa informačnej povinnosti NR SR. Obecné, mestské a miestne zastupiteľstvá by preto mali iniciatívne okrem iného zverejňovať aj informácie o predaji obecného a mestského majetku a pod.

Zdôrazniť treba tiež to, že všetky osoby, ktoré sú povinné zverejňovať horeuvedené údaje, **môžu aktívne**, t.j. bez žiadosti zverejniť aj **ďalšie** informácie. Za podmienky vylúčenia tajných, resp. inak nezverejniteľných informácií (pozri vyššie) sa teda úradom nekladú v ich otvorenosti vôbec žiadne prekážky.

SLOVO NA ZÁVER

Vážení občania, milí aktivisti,

ak ste sa dočítali až sem, získali ste predstavu o tom, ako sa dostať k informáciám, ktoré potrebujete k vašej práci či k vašim záľubám. Otázky, ktoré zostali nezodpovedané aj po preštudovaní tejto brožúry, vám azda zodpovie samotné znenie zákona, ktoré nasleduje na ďalších stranách. Pre tých z vás, ktorí majú prístup k internetu, môže byť ďalším užitočným zdrojom údajov i zoznam webových stránok niektorých dôležitých orgánov, pripojený na konci publikácie.

Právo na informácie je jedno zo základných práv človeka. Prajeme vám preto veľa šťastia pri jeho realizácii.

Autori

B.

ZÁKON

211/2000 Z.z.
ZÁKON
zo 17. mája 2000
o slobodnom prístupe k informáciám
a o zmene a doplnení niektorých zákonov
(zákon o slobode informácií)
Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

ČI.I

§ 1

Predmet úpravy

Tento zákon upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám. 1)

1) Čl. 26, 45 a 34 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 17, 25 a 35 Listiny základných práv a slobôd.

§ 2

Povinné osoby

(1) Osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

(2) Povinnými osobami sú ďalej právnické osoby zriadené zákonom a právnické osoby zriadené štátnym orgánom alebo obcou podľa osobitného zákona. 2)

(3) Povinnými osobami sú ďalej aj právnické osoby založené povinnými osobami podľa odseku 1 a 2, ktoré hospodária s verejnými financiami alebo nakladajú s majetkom štátu alebo majetkom obcí.

(4) Osobitný zákon môže ustanoviť povinnosť sprístupňovať informácie aj inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe. 3)

2) § 21 až 24 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov.

3) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 149/1975 Zb. o archívnictve v znení neskorších predpisov.

§ 3

- (1) Každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.
- (2) Povinná osoba podľa § 2 ods. 3 sprístupní iba informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, nakladaní s majetkom štátu alebo majetkom obce a o obsahu, plnení a činnostiach vykonávaných na základe uzatvorenej zmluvy.
- (3) Informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

§ 4

Vymedzenie niektorých pojmov

- (1) Žiadateľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá požiadala o sprístupnenie informácie.
- (2) Hromadným prístupom k informáciám je prístup neobmedzeného okruhu žiadateľov pomocou telekomunikačného zariadenia, 4) najmä prostredníctvom siete internetu.
- (3) Zverejnenou informáciou je informácia, ktorú môže každý opakovane vyhľadávať a získať, najmä informácia publikovaná v tlači alebo vydaná na inom hmotnom nosiči dát umožňujúcim zápis a uchovanie informácie, alebo vystavená na úradnej tabuli s možnosťou voľného prístupu, alebo sprístupnená pomocou zariadenia umožňujúceho hromadný prístup, alebo umiestnená vo verejnej knižnici. 5)
- (4) Sprievodnou informáciou je informácia, ktorá úzko súvisí s požadovanou informáciou, najmä informácia o jej existencii, pôvode, počte, dôvode odmietnutia sprístupniť informáciu, o dobe, počas ktorej odmietnutie sprístupnenia informácie trvá, a kedy bude opätovne preskúmaný.

4) § 1 ods. 4 písm. a) zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách v znení neskorších predpisov.

5) Zákon č. 53/1959 Zb. o jednotnej sústave knižníc (Knižničný zákon) v znení neskorších predpisov.

§ 5

Povinné zverejňovanie informácií

- (1) Každá povinná osoba podľa § 2 ods. 1 a 2 je povinná zverejniť tieto informácie:
 - a) spôsob zriadenia povinnej osoby, jej právomoci a kompetencie a popis organizačnej štruktúry,
 - b) miesto, čas a spôsob, akým možno získať informácie; informácie o tom, kde možno podať žiadosť, návrh, podnet, sťažnosť alebo iné podanie,
 - c) miesto, lehota a spôsob podania opravného prostriedku a možnosti súdneho preskúmania rozhodnutia povinnej osoby vrátane výslovného uvedenia požiadaviek, ktoré musia byť splnené,
 - d) postup, ktorý musí povinná osoba dodržiavať pri vybavovaní všetkých žiadostí, návrhov a iných podaní, vrátane príslušných lehôt, ktoré je nutné dodržať,
 - e) prehľad predpisov, pokynov, inštrukcií, výkladových stanovísk, podľa ktorých povinná osoba koná a rozhoduje alebo ktoré upravujú práva a povinnosti fyzických osôb a právnických osôb vo vzťahu k povinnej osobe,
 - f) sadzobník správnych poplatkov, 6) ktoré povinná osoba vyberá za správne úkony, a sadzobník úhrad za sprístupňovanie informácií.

(2) Národná rada Slovenskej republiky je povinná zverejniť

- a) termíny jej schôdzí a zasadaní výborov a návrh programu rokovania,
- b) zápisnice z verejných schôdzí,
- c) texty predložených návrhov zákonov do troch dní po ich podaní do Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky,
- d) texty schválených zákonov do troch dní po ich schválení v treťom čítaní,
- e) údaje o dochádzke poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na jej schôdze a na zasadnutia jej výborov do troch dní po skončení každej schôdze Národnej rady Slovenskej republiky,
- f) výpisy o hlasovaní poslancov po každej schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky okrem prípadov tajného hlasovania a hlasovania na neverejnej schôdzi.

(3) Kancelária prezidenta Slovenskej republiky je povinná zverejniť

- a) program a výsledky pracovných ciest a prijatí prezidenta Slovenskej republiky a miesto jeho pobytu,
- b) podpísanie zákona alebo jeho vrátenie Národnej rade Slovenskej republiky,
- c) prepožičanie vyznamenania,
- d) vymenovanie a odvolanie štátneho funkcionára a prijatie demisie,
- e) odpustenie, zmiernenie alebo zahľadenie trestu a nariadenie nezačínať alebo nepokračovať v trestnom konaní,
- f) organizačnú štruktúru a počty zamestnancov Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

(4) Vláda Slovenskej republiky je povinná zverejniť texty materiálov (návrhy, správy, rozbor) predložených na rokovanie vlády a prijaté uznesenia vrátane ich príloh.

(5) Ministerstvá, ostatné ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy zverejňujú materiály programového, koncepčného a strategického charakteru a texty navrhovaných právnych noriem po ich uvoľnení na medzirezortné pripomienkové konanie.

(6) Ustanovenia odseku 2 sa primerane použijú na zverejňovanie informácií obecnými zastupiteľstvami, mestskými zastupiteľstvami a miestnymi zastupiteľstvami 7) a zastupiteľstvami samosprávy vyššieho územného celku.

6) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

7) Zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

§ 6

(1) Informácie podľa § 5 sa zverejňujú spôsobom umožňujúcim hromadný prístup. Táto povinnosť sa nevzťahuje na fyzické osoby a na obce, ktoré nie sú mestami. 8)

(2) Informácie podľa § 5 ods. 1 sa ďalej zverejňujú v sídle povinnej osoby a na všetkých jej pracoviskách na verejne prístupnom mieste.

(3) Povinné osoby, ktoré prevádzkujú informačné systémy 9) obsahujúce informácie, pri ktorých osobitný zákon nevylučuje verejnú prístupnosť, 10) sú povinné informácie obsiahnuté v týchto registroch a zoznamoch uverejňovať na voľne prístupnej internetovej stránke. Také zverejnenie nie je porušením osobitných predpisov. 9)

(4) Povinné osoby môžu informácie podľa predchádzajúcich odsekov zverejniť aj ďalšími spôsobmi. Okrem informácií podľa predchádzajúcich odsekov môže povinná osoba zverejniť aj ďalšie informácie.

(5) V obciach, ktoré sú vymedzené osobitným zákonom, 11) povinná osoba zverejní tieto informácie aj v jazyku národnostných menšín.

(6) Na obmedzenia zverejňovania informácií sa použijú ustanovenia § 8 až 12.

8) § 22 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

9) Zákon č. 52/1998 Z.z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch.

10) Napríklad Obchodný zákonník, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z.z. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z.z., nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 100/1993 Z.z. o Obchodnom vestníku v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 50/1998 Z.z., zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení zákona č. 300/1990 Zb., zákona č. 513/1991 Zb. a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 62/1993 Z.z., zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z.z. o nadáciách v znení zákona č. 147/1997 Z.z.

11) Zákon č. 184/1999 Z.z. o používaní jazykov národnostných menšín.

§ 7

Odkaz na zverejnenú informáciu

(1) Ak predmetom žiadosti je získanie informácií, ktoré už boli zverejnené, povinná osoba môže bez zbytočného odkladu, najneskôr však do piatich dní od podania žiadosti, namiesto sprístupnenia informácií žiadateľovi oznámiť údaje, ktoré umožňujú vyhladanie a získanie zverejnenej informácie.

(2) Ak žiadateľ trvá na sprístupnení zverejnených informácií, povinná osoba mu ich sprístupní. V takom prípade začína lehota na sprístupnenie plynúť dňom, keď žiadateľ oznámil, že trvá na priamom sprístupnení informácie.

Obmedzenia prístupu k informáciám

§ 8

Ochrana utajovaných skutočností

Ak je požadovaná informácia v súlade s právnymi predpismi označená za štátne tajomstvo alebo služobné tajomstvo, alebo za skutočnosť podliehajúcu šifrovej ochrane informácií, alebo patrí do bankového alebo daňového tajomstva, ku ktorým žiadateľ nemá oprávnený prístup, povinná osoba ju nesprístupní s uvedením odkazu na príslušný právny predpis. 12)

12) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 100/1996 Z.z. o ochrane štátneho tajomstva, služobného tajomstva, o šifrovej ochrane informácií a o zmene a doplnení Trestného zákona v znení neskorších predpisov, § 38 zákona č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov, § 122 Trestného zákona, § 23 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v systéme územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov.

§ 9

Ochrana osobnosti a osobných údajov

(1) Informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej

povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba. 13) Ustanovenia osobitných predpisov tým nie sú dotknuté. 14)

(2) Informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme za podmienok ustanovených osobitným zákonom, 15) povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nemá spôsobilosť na právne úkony, taký súhlas môže poskytnúť jej zákonný zástupca. 16) Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba. 13)

13) § 116 Občianskeho zákonníka.

14) § 11 až 16 Občianskeho zákonníka.

15) § 4 až 18 zákona č. 52/1998 Z.z.

16) § 26 až 30 Občianskeho zákonníka.

§ 10

Ochrana obchodného tajomstva

(1) Informácie označené ako obchodné tajomstvo 17) povinná osoba nesprístupní.

(2) Porušením alebo ohrozením obchodného tajomstva nie je najmä sprístupnenie informácie

a) týkajúcej sa závažného vplyvu na zdravie ľudí, svetové kultúrne a prírodné dedičstvo, 18) životné prostredie vrátane biologickej diverzity a ekologickej stability, 19)

b) o znečisťovaní životného prostredia, 20)

c) ktorá sa získala za verejné financie alebo sa týka používania verejných financií alebo nakladania s majetkom štátu alebo majetkom obce,

d) o štátnej pomoci 21) a informácie podľa § 3 ods. 2.

17) § 17 až 20 Obchodného zákonníka,

§ 122 Trestného zákona v znení zákona č. 100/1996 Z.z. a zákona č. 13/1998 Z.z.

18) Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 159/1991 Zb. o dojednaní Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

19) Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 34/1996 Z.z. o uzavretí Dohovoru o biologickej diverzite.

20) § 8 ods. 1 zákona č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí.

21) Zákon č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci.

§ 11

Ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám

(1) Povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak

a) jej bola odovzdaná osobou, ktorej takú povinnosť zákon neukladá a ktorá na výzvu povinnej osoby písomne oznámila, že so sprístupnením informácie nesúhlasí. Ak na výzvu povinnej osoby neodpovie osoba oprávnená udeliť súhlas na sprístupnenie informácie do siedmich dní, predpokladá sa, že so sprístupnením informácie súhlasí. Na tieto následky

musí byť osoba vo výzve upozornená,

b) ju zverejňuje na základe osobitného zákona; 22) ak je podľa takého zákona zverejňovaná vo vopred stanovenej dobe, iba do tejto doby,

c) tým možno porušiť ochranu duševného vlastníctva ustanovenú osobitným predpisom 23) s výnimkou, ak autor na výzvu povinnej osoby na sprístupnenie informácie udelí súhlas,

d) sa týka rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní, 24)

e) sa týka miesta výskytu chránených druhov rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a hrozí ich neprípustné rušenie, poškodzovanie alebo ničenie.

(2) Ustanovenie písmena a) sa nepoužije, ak ide o informácie, ktoré sa získali za verejné financie, alebo ak sú to informácie týkajúce sa použitia takých prostriedkov, alebo ak ide o informácie o nakladaní s majetkom štátu alebo majetkom obce.

(3) Pri sprístupňovaní informácií, ktoré získala povinná osoba od tretej osoby na plnenie úlohy na základe osobitného zákona, 25) podľa ktorého sa na povinnú osobu vzťahuje povinnosť mlčanlivosti alebo iná prekážka ochraňujúca informácie pred zverejnením alebo zneužitím, ktoré však možno podľa tohto zákona sprístupniť, sprístupní povinná osoba len tie informácie, ktoré priamo súvisia s jej úlohami.

22) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 322/1992 Zb. o štátnej štatistike; zákon Slovenskej národnej rady č. 81/1992 Zb. o Česko-slovenskej tlačovej kancelárii Slovenskej republiky.

23) Napríklad zákon č. 383/1997 Z.z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov, zákon č. 527/1990 Zb. o vynálezoch priemyselných vzorov a zlepšovacích návrhov; zákon č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch; zákon č. 132/1989 Zb. o ochrane práv k novým odrodám rastlín a plemenám zvierat; zákon č. 529/1991 Zb. o ochrane topografií polovodičových výrobkov.

24) Napríklad zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok); zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok; zákon č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch; zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

25) Napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/1996 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, zákon Slovenskej národnej rady č. 126/1985 Zb. o požiarnej ochrane.

§ 12

Podmienky obmedzenia

Všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

§ 13

Sprístupnenie informácií podľa tohto zákona sa nepovažuje za porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa osobitného zákona. 26)

26) Napríklad § 73 ods. 2 písm. b) zákona č. 65/1965 Zb. Zákonník práce v znení neskorších predpisov, § 34 ods. 4 zákona č. 229/1992 Zb. o komoditných burzách v znení neskorších predpisov, § 10 ods. 2 zákona č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii, § 54 ods. 3 zákona č. 335/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, § 15 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. v znení neskorších predpisov, § 16 zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z.z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky, § 12 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z.z. Colný zákon v znení neskorších predpisov, § 40 a 41 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, § 11 ods. 2 písm. k) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe, § 80 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

Sprístupňovanie informácií na žiadosť

§ 14

Žiadosť o sprístupnenie informácií

(1) Žiadosť možno podať písomne, ústne, faxom, elektronickou poštou alebo iným technicky vykonateľným spôsobom.

(2) Zo žiadosti musí byť zjavné, ktorej povinnej osobe je určená, kto ju podáva, ktorých informácií sa týka a aký spôsob sprístupnenia informácie žiadateľ navrhuje.

(3) Ak žiadosť nemá predpísané náležitosti uvedené v odseku 2, povinná osoba bezodkladne vyzve žiadateľa, aby v určenej lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako sedem dní, neúplnú žiadosť doplnil. Poučí žiadateľa aj o tom, ako treba doplnenie urobiť. Ak napriek výzve povinnej osoby žiadateľ žiadosť nedoplní a informáciu nemožno pre tento nedostatok sprístupniť, povinná osoba žiadosť odloží.

(4) Žiadosť je podaná dňom, keď bola oznámená povinnej osobe príslušnej vo veci konať.

(5) Na žiadosť povinná osoba písomne potvrdí podanie žiadosti a oznámi predpokladanú výšku úhrady za sprístupnenie informácie.

§ 15

Postúpenie žiadosti

(1) Ak povinná osoba, ku ktorej žiadosť smeruje, nemá požadované informácie k dispozícii a ak má vedomosť o tom, kde možno požadovanú informáciu získať, postúpi žiadosť do piatich dní povinnej osobe, ktorá má požadované informácie k dispozícii, inak žiadosť odmietne rozhodnutím (§ 18).

(2) Postúpenie žiadosti povinná osoba bezodkladne oznámi žiadateľovi.

(3) Lehota na vybavenie žiadosti začína plynúť znovu dňom, keď povinná osoba dostala postúpenú žiadosť.

§ 16

Spôsob sprístupnenia informácií na žiadosť

(1) Informácie sa sprístupňujú najmä ústne, nahliadnutím do spisu vrátane možnosti vyhotoviť si odpis alebo výpis, odkopírovaním informácií na technický nosič dát, sprístupnením kópií predlôh s požadovanými informáciami, telefonicky, faxom, poštou, elektronickou poštou. Ak informáciu nemožno sprístupniť spôsobom určeným žiadateľom, dohodne povinná osoba so žiadateľom iný spôsob sprístupnenia informácie.

(2) Povinná osoba umožní každému bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu nahliadnuť, robiť si výpisy alebo odpisy alebo kópie zo spisov a z dokumentácie.

(3) Povinná osoba pritom urobí opatrenia, aby nazretím do dokumentácie neboli porušené povinnosti podľa § 8 až 12.

§ 17

Lehoty na vybavenie žiadosti

(1) Žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do desiatich dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti (§ 14 ods. 2 a 3), ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Zo závažných dôvodov môže povinná osoba predĺžiť lehotu (ods. 1), najviac však o desať dní. Závažnými dôvodmi sú:

a) vyhľadávanie a zber požadovaných informácií na inom mieste, ako je sídlo povinnej osoby vybavujúcej žiadosť,

b) vyhľadávanie a zber väčšieho počtu oddelených alebo odlišných informácií požadovaných na sprístupnenie v jednej žiadosti,

c) preukázateľné technické problémy spojené s vyhľadávaním a sprístupňovaním informácie, o ktorých možno predpokladať, že ich možno odstrániť v rámci predĺženej lehoty.

(3) Predĺženie lehoty povinná osoba oznámi žiadateľovi bezodkladne, najneskôr pred uplynutím lehoty (ods. 1). V oznámení uvedie dôvody, ktoré viedli k predĺženiu lehoty.

§ 18

Vybavenie žiadosti a vydanie rozhodnutia

(1) Ak povinná osoba poskytne žiadateľovi požadované informácie v rozsahu a spôsobom podľa § 16 v zákonom stanovenej lehote, urobí rozhodnutie zápisom v spise. Proti takému rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

(2) Ak povinná osoba žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, vydá o tom v zákonom stanovenej lehote písomné rozhodnutie. Rozhodnutie nevydá v prípade, ak žiadosť bola odložená (§ 14 ods. 3).

(3) Ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§ 17).

(4) Ak povinná osoba (§ 2 ods. 3) žiadosti nevyhoví hoci len sčasti, dá bezodkladne, najneskôr do troch dní, osobe, ktorá ju založila alebo s ktorou uzavrela zmluvu o plnení úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie, podnet na vydanie rozhodnutia (ods. 2).

§ 19

Opravné prostriedky

(1) Proti rozhodnutiu povinnej osoby o odmietnutí požadovanej informácie možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia alebo márneho uplynutia lehoty na rozhodnutie o žiadosti podľa § 17. Odvolanie sa podáva povinnej osobe, ktorá rozhodnutie vydala alebo mala vydať.

(2) O odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Ak ide o rozhodnutie obecného úradu, o odvolaní rozhoduje starosta obce (primátor). Proti rozhodnutiu ústredného orgánu štátnej správy možno podať rozklad, o ktorom rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy.

(3) Odvolací orgán rozhodne o odvolaní do 15 dní od doručenia odvolania povinnou osobou. Ak odvolací orgán v tejto lehote nerozhodne, predpokladá sa, že vydal rozhodnutie, ktorým odvolanie zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil; za deň doručenia tohto rozhodnutia sa považuje druhý deň po uplynutí lehoty na vydanie rozhodnutia.

(4) Rozhodnutie o odmietnutí žiadosti možno preskúmať v súdnom konaní podľa osobitného zákona. 27)

27) § 244 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

§ 20

Evidencia žiadostí

Povinná osoba vedie evidenciu žiadostí tak, aby poskytovala údaje potrebné na kontrolu vybavovania žiadostí a údaje o najčastejšie vyžiadaných informáciách. Evidencia musí obsahovať najmä tieto údaje:

- a) dátum podania žiadosti,
- b) vyžiadajú informáciu a navrhovaný spôsob poskytnutia informácie,
- c) výsledok vybavenia žiadosti (poskytnutie informácií, vydanie rozhodnutia alebo postúpenie žiadosti),
- d) podanie opravného prostriedku.

§ 21

Úhrada nákladov

(1) Informácie sa sprístupňujú bezplatne s výnimkou úhrady vo výške, ktorá nesmie prekročiť výšku materiálnych nákladov spojených so zhotovením kópií, so zadovážením technických nosičov a s odoslaním informácie žiadateľovi.

(2) Povinná osoba môže zaplatenie úhrady odpustiť.

(3) Podrobnosti o úhrade nákladov za sprístupnenie ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

(4) Úhrady sú príjmami povinnej osoby.

§ 22

Spoločné prechodné a záverečné ustanovenia

(1) Ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. 28)

(2) Sprístupňovanie informácií zo štátnych archívov upravuje osobitný predpis. 29)

28) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

29) Zákon Slovenskej národnej rady č. 149/1975 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 23

Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí.

Čl. II

Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení zákona č. 524/1990 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 295/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 266/1992 Zb., zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 237/1993 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 248/1994 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 249/1994 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 250/1994 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 202/1995 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1995 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 265/1995 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 285/1995 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 160/1996 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 168/1996 Z.z., zákona č. 143/1998 Z.z., zákona č. 319/1998 Z.z. sa mení takto:

1. Za § 42 sa vkladá § 42a, ktorý vrátane nadpisu znie:

„§ 42a

Priestupok na úseku práva na prístup k informáciám

(1) Priestupku sa dopustí aj ten, kto vedome vydá a zverejní nepravdivé, neúplné informácie, kto poruší povinnosť určenú osobitným predpisom, 3a) alebo ten, kto vydaním rozhodnutia alebo vydaním príkazu, alebo iným opatrením zapríčiní porušenie práva na sprístupnenie informácií.

(2) Za priestupok podľa odseku 1 možno uložiť pokutu do 50 000 Sk a zákaz činnosti až na dva roky.“

Poznámka pod čiarou k odkazu 3a znie:

„3a) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií).“

2. V § 68 ods. 1 sa za slová „ako aj priestupky podľa“ vkladajú slová „§ 42a a“.

Čl. III

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 123/1996 Z.z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 224/1996 Z.z., zákona č. 70/1997 Z.z., zákona č. 1/1998 Z.z., zákona č. 232/1999 Z.z. sa mení takto:

§ 4 ods. 2 písm. e) znie:

„e) o slobodnom prístupe k informáciám.“

Čl. IV

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení zákona Národnej rady

Slovenskej republiky č. 222/1996 Z.z. sa mení takto:
V § 49 sa vypúšťajú odseky 2 a 3. Súčasne sa zrušuje označenie odseku 1.

Čl. V

Zákon č. 17/1992 Zb. o životnom prostredí v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z.z. a zákona

Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z.z. sa mení takto:

1. Za § 33 sa vkladajú § 33a a 33b, ktoré vrátane nadpisu znejú:

OSOBITNÉ USTANOVENIA O INFORMÁCIÁCH O ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

§ 33a

Zverejňovanie informácií o znečisťovaní životného prostredia

(1) Fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá je podľa osobitných predpisov alebo rozhodnutí vydaných na ich základe povinná merať množstvo určitého druhu vypúšťanej látky (emisie) do ovzdušia alebo do vôd alebo sledovať iný vplyv ňou prevádzkovaného zariadenia na životné prostredie, je povinná zverejňovať výsledky týchto meraní a sledovaní vo všeobecne zrozumiteľnej forme a na všeobecne ľahko prístupnom mieste pravidelne do 10 dní po uplynutí každého mesiaca, v ktorom mala takúto povinnosť, a súhrnne do 30 dní po uplynutí kalendárneho roka.

(2) Zo zverejnených výsledkov meraní a sledovaní musí byť zrejmé, aké znečistenie životného prostredia príslušné zariadenie spôsobilo a v akom vzťahu boli namerané hodnoty k zákonným alebo povoleným limitným hodnotám.

(3) Povinnosť neodkladne informovať verejnosť má aj fyzická osoba oprávnená na podnikanie alebo právnická osoba, ktorá spôsobila vážne ohrozenie alebo poškodenie životného prostredia najmä v dôsledku prevádzkovej nehody (havárie), požiaru alebo dopravnej nehody. V informácii uvedie v rozsahu, v akom jej je známy, stručný opis nehodovej udalosti, príčiny jej vzniku, mieru a rozsah poškodenia alebo ohrozenia životného prostredia, prípadne jeho jednotlivých zložiek, a prijaté nápravné opatrenia. Forma a rozsah informovania verejnosti musia zodpovedať druhu, vážnosti a rozsahu ohrozenia alebo poškodenia životného prostredia a možnostiam povinnej osoby.

(4) Splnením povinnosti podľa odseku 3 nie je dotknutá oznamovacia povinnosť ani iné povinnosti podľa osobitných predpisov. 2)

§ 33b

Správa o stave životného prostredia

(1) Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky za každý rok zverejní správu o stave životného prostredia v Slovenskej republike. Príslušné ústredné orgány štátnej správy Slovenskej republiky 3) mu poskytnú potrebné podklady.

(2) Správu podľa odseku 1 vydá ministerstvo do 15. decembra nasledujúceho roka. Príslušné ústredné orgány mu poskytnú podklady do 31. augusta nasledujúceho roka.

(3) Správa podľa odseku 1 bude prístupná na Ministerstve životného prostredia Slovenskej republiky, na Slovenskej inšpekcii životného prostredia, ako aj na krajských úradoch a na okresných úradoch.

2. Poznámky pod čiarou k odkazom 2 a 3 znejú:

„2) Napríklad § 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení zákona Slovenskej národnej rady č. 499/1991 Zb., § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 309/1991 Zb. v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 148/1994 Z.z., § 8 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 330/1996 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, § 51 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách.

3) Zákon Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.“

ČI.VI

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2001.

Rudolf Schuster v.r.

Jozef Migaš v.r.

Mikuláš Dzurinda v.r.

C.

INTERNETOVÝ ADRESÁR

ministerstiev a niektorých iných orgánov štátnej moci a štátnej správy

Národná rada SR:	http://www.nrsr.sk/
Úrad vlády:	http://www.government.gov.sk
Prezident SR:	http://www.prezident.sk/
MŽP SR	http://www.lifeenv.gov.sk/minis/index.html
MV SR:	http://www.minv.sk/
MS SR:	http://www.justice.gov.sk/
MO SR:	http://www.mod.gov.sk/
MDPaT:	http://www.telecom.gov.sk/
MH SR:	http://www.economy.gov.sk/
MŠ SR:	http://www.education.gov.sk/
MK SR:	http://www.culture.gov.sk/
MPh SR	http://www.mpsr.sk/
MPSVaR	http://www.employment.gov.sk/
MPSaPNM:	http://www.privatiz.gov.sk/
MvaRR:	http://www.build.gov.sk/
MZV SR	http://www.foreign.gov.sk/
MF SR	http://www.finance.gov.sk/
MZ SR:	http://www.health.gov.sk/
Protimonopolný úrad:	http://www.antimon.gov.sk/
Úrad priemyselného vlastníctva SR:	http://www.indprop.gov.sk/ie.htm

CENTRUM PRE PODPORU MIESTNEHO AKTIVIZMU

DOTERAZ VYŠLI
TIETO BROŽURY

